

фіксуються зовнішні ознаки цього стану, але його сутність залишається нез'ясованою. Поняття «стан» є характеристикою системи, тому при вивченні феномену деструктивного стану особистості слід використовувати положення системного підходу. Для усунення обмежень успішної життєдіяльності, зумовлених станом навченої безпорадності виникає необхідність цілеспрямованого впливу, предметом якого має бути не досвід, а неусвідомлюваний образ, який символізує власну неуспішність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Занюк С.С. Психологія мотивації: Навч. посібник /С.С.Занюк. – К.: Либідь, 2003. – 304 с.
2. Клибайс Т.В. Исследование атрибутивного стиля личности: новый подход. / Наукові студії із соціальної та політичної психології. Збірник статей. – К., АПН України, 2007.– Вип. 16 (19). – С. 199-204
3. Петровский А.В. Основы теоретической психологии /А.В.Петровский, М.Г.Ярошевский. М.: ИНФРА-М, 1998. – 528 с.
4. Циринг Д. А. Психология выученной беспомощности : [учеб. пособие] / Д. А. Циринг. – М. : Издательский центр «Академия», 2005. – 120 с.
5. Энциклопедический словарь по психологии и педагогике [Электронный ресурс]. 2013. – Режим доступа: http://www.psychology_pedagogy.academic.ru

О. Котунович

студентка 2 курсу

спеціальності «Соціальна робота»

*Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка,*

oksanakotunovych@gmail.com

Науковий керівник –

кандидат педагогічних наук, доцент

О. Л. Главацька

ПРОБЛЕМА ПОДОЛАННЯ СІМЕЙНОЇ КРИЗИ У МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ

Розвиток незалежної держави України є неможливим без зміцнення інституту сім'ї, яка у щоденному досвіді сконцентрувала споконвічні суспільні й особистісні цінності, акумулювала невичерпний психолого-педагогічний потенціал, сконденсувала традиційні й оригінальні навчально-виховні тактики і життєві стратегії. Виконуючи головну роль в архітектоніці людського буття, вона має свої механізми і закономірності, структурно-функціональні виміри, внутрішні і зовнішні детермінанти, психологічний мікроклімат, цілу систему унікальних духовних і матеріальних цінностей, крізь які сприймається увесь світ.

Сімейна проблематика досить широко представлена у наукових працях С. Голода, В. Зацепіна, М. Мацьківського, Т. Буленко, Т. Говорун та ін.

Соціально-психологічні дослідження, пов'язані з вивченням сімейних очікувань, психологічної готовності до шлюбу, внутрішньосімейних ролей, проводили А. Волкова, М. Обозов та ін.

Дослідження С. Кратохвіл, А. Харчев дають змогу стверджувати, що одним із найважчих і найскладніших періодів подружнього життя є період молодої сім'ї (до дев'яти років подружнього життя). Саме в цей час відбувається подружня адаптація, формуються сімейні норми і санкції, здійснюється оволодіння рольовою поведінкою. Одночасно в цей період загострюються майже всі проблеми подружнього життя.

Метою статті є висвітлення особливостей подолання сімейної кризи у молодого подружжя.

Статистично зафіксований дуже високий відсоток молодих шлюбів: сьогодні близько 2/3 усіх шлюбів реєструються у віці до 24 років. Ранній шлюбний вік свідчить про соціальну незрілість партнерів, які беруть шлюб. Автори численних досліджень однакові в негативній оцінці інфантилізму сучасної молоді. Омолодження шлюбів, відмічає І. Дементьева, і більш пізніше включення молоді в суспільне виробництво призвели до того, що в даний час для сучасної молоді етап навчального процесу майже збігся з етапом створення сім'ї [5].

За словами І. Козубовської: «Сім'я – це заснована на кровній чи шлюбній спорідненості мала група, члени якої об'єднані спільним проживанням і веденням домашнього господарства, емоційним зв'язком, взаємними обов'язками по відношенню один до одного» [2, с. 38]. Таке визначення дає можливість стверджувати, що сімейне життя вимагає від подружжя багато зусиль, а також вміння і навичок щодо формування здорового функціонування сім'ї як соціального інституту.

Оцінюючи демократизацію сім'ї як позитивне явище в її розвитку, не можна не відзначити й негативні моменти, саме: домінантна позиція жінки у вирішенні усіх важливих питань родини; зниження почуття відповідальності в чоловіка; небажання чоловіка брати участь у виконанні домашніх обов'язків; тенденція жінки до маніпуляції партнером; пасивна участь чоловіка у вихованні дітей; ослаблення авторитету сусідів, соціального оточення в молодій родині, що особливо сильно відчувається у великих містах з високою автономністю проживання [4, с. 8].

Зазвичай, у молодого подружжя виникає багато суперечок та конфліктів. Конфлікт є об'єктивним і неминучим явищем. Адже життя – це постійний діалектичний процес виникнення проблем та їх наступного вирішення. Якщо у стосунках між людьми проблем не виникає, тоді наявним є факт «застою», відсутності розвитку. Взаємовідносини людей, у яких відсутні конфлікти, поступово згасають. Конфлікти, в свою чергу, породжують відповідальність і небайдужість, стимулюють оновлення і поліпшення стосунків між людьми. Тому проблема, здебільшого, полягає не в наявності самого факту конфлікту, а в тому, який характер він має і яким чином розв'язується [1, с. 83].

Виникнення конфліктів у молодій сім'ї зазвичай пов'язані з прагненням подружжя задовольнити власні потреби або створити умови для їх задоволення, без врахування інтересів партнера [3].

Конфлікт у молодій сім'ї є явищем неминучим. Його існування ще не свідчить про те, що подружжям необхідно розлучитись. Він є основною для подальшого її розвитку, адже, за допомогою нього молода пара має змогу переоцінити власні погляди на життя, а також зміцнити власні стосунки. Слід зауважити, що відсутність конфлікту ще не свідчить про те, що сім'я є «ідеальною». Конфлікти в більшій або меншій кількості характерні для всіх сімей, головне, навчитися справлятися з ними.

Отже, велика кількість проблем у сфері шлюбно-сімейних стосунків зумовлює необхідність багатоаспектного, міждисциплінарного дослідження цього соціального інституту. У вирішенні цього питання важливим є долучення соціальних працівників до розробки концепції соціальної політики та вироблення відповідних рекомендацій щодо реформування соціальної політики держави у регулюванні шлюбно-сімейних відносин, вивчення шляхів подолання «кризовості» української сім'ї.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волжина О. И. Семья как социокультурная ценность : автореф. дисс. ... доктор социолог. наук, спец. 22.00.04 / О. И. Волжина. – Москва, 2002. – 18 с.
2. Гурко Т. А. Опыты сексуальных отношений, материнства и супружества несовершеннолетних женщин / Т. А. Гурко // Социологические исследования. – 2002. – № 11. – С. 84.
3. Ковалева А. В. Трансформация понятия «гражданский брак» как проявление кризиса семейно-брачных отношений : диссертация ... канд. социолог. наук / А. В. Ковалева. – Хабаровск, 2009. – 185 с.
4. Куфтяк Е.В. Психология семейного совладания: автореф. дис. для соискание наук. ступеня докт. психол. наук: 19.00.13 «Психология развития, акмеология» / Е. В. Куфтяк. – М., 2011– 202 с.
5. Лeko Б. А. Медіація: [підручник] / Б. А. Лeko, Г. В. Чуйко. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2011. – 464 с.